

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**Ro‘yxatga olindi
№M02-54
2023 yil**

**Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar
vazirining 2023 yil “25”avgustdagি
391- sonli buyrug‘i bilan
tasdiqlangan.**

“Madaniyat va san’at muassasalarini tashkil etish hamda boshqarish”
yo‘nalishi bo‘yicha oliy ta’lim muassasalari pedagog kadrlarini
qayta tayyorlash va malakasini oshirish kursining o‘quv dasturi

Toshkent – 2023

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

**OLIY TA'LIM TIZIMI PEDAGOG VA RAHBAR KADRLARINI QAYTA
TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISHNI TASHKIL
ETISH BOSH ILMUY - METODIK MARKAZI**

**O'ZBEKISTON DAVLAT SAN'AT VA MADANIYAT INSTITUTI
HUZURIDAGI PEDAGOG KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH
VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISH TARMOQ MARKAZI**

*Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o'quv dasturi Oliy, o'rta maxsus va professional ta'limgan yo'nalishlari bo'yicha o'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini
Muvofiqlashtiruvchi kengashining*

2023 yil 11.08 dagi 4- sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

- Tuzuvchilar:** “Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma'naviy asoslari” moduli: Y.f.b., PhD F.B.Maxmudov.
“Oliy ta'limgan normativ-huquqiy asoslari” moduli: Y.f.n., prof. V.Topildiyev.
“Pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalar” moduli: t.f.d., prof. D.Irgasheva, Sh.Adashboyev, p.f.b., PhD A.Obidov.
“Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish ” moduli: i.f.d., prof. R.Nurimbetov, p.f.b., PhD J.Kusherbayev.
“Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish” moduli: p.f.d., prof. N.A.Muslimov, [R.Dj.Ishmuxammedov](#), [A.Turayev](#).
“Ta'limgan sifatini ta'minlashda baholash metodikalari” moduli: p.f.d., prof. N.A.Muslimov, p.f.d., [prof. J.Tolipova](#), p.f.b., PhD M.Innazarov.
“Madaniyat va san'at sohasi boshqaruvining meyoriy-huquqiy asoslari” moduli: s.f.d., prof. A.Umarov.
“Madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkillashtirishning zamonaviy metodikasi” moduli: dotsent. V.Rustamov.
“Art menejment” moduli: dotsent A.S.Nurullayev.
O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti, s.f.d., prof. A.Umarov.
- Taqrizchilar:** O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti dotsenti V.Rustamov.
- Xorijiy ekspert:** Boyan Obrenovich - “Innovatus usluga” kompaniyasi rahbari, iqtisod fanlari doktori, (Rossiya).
- Hamkor
tashkilotlar:** O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti

O'quv dasturi O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti Kengashining qarori bilan tasdiqqa tavsiya qilingan (2023 yil _____dagi ____- sonli bayonnomasi).

Kirish

Ushbu dastur O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi tasdiqlangan “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 12 iyundagi “Oliy ta’lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi PF-4732-son, 2019-yil 27-avgustdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzlusiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to‘g‘risida”gi PF-5789-son, 2019-yil 8-oktabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-5847-son, 2022-yil 28- yanvardagi “2022- 2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-son, 2023-yil 25-yanvardagi “Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo‘lga qo‘yishga doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-14-son Farmonlari, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 23-sentabrdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 797-son Qarorida belgilangan ustuvor vazifalar mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo‘lib, u oliy ta’lim muassasalari pedagog kadrlarining kasb mahorati hamda innovatsion kompetentligini rivojlantirish, sohaga oid ilg‘or xorijiy tajribalar, yangi bilim va malakalarni o‘zlashtirish, shuningdek amaliyotga joriy etish ko‘nikmalarini takomillashtirishni maqsad qiladi.

Dastur doirasida berilayotgan mavzular ta’lim sohasi bo‘yicha pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligiga qo‘yiladigan umumiy malaka talablari va o‘quv rejalarini asosida shakllantirilgan bo‘lib, uning mazmuni yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma’naviy asoslарini yoritib berish, oliy ta’limning normativ-huquqiy asoslari bo‘yicha ta’lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etish, pedagogik faoliyatda raqamlı kompetensiyalarini rivojlantirish, ilmiy-innovatsion faoliyat darajasini oshirish, pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, ta’lim sifatini ta’minlashda baholash metodikalaridan samarali foydalanish, “Madaniyat va san’at muassasalarini tashkil etish hamda boshqarish” yo‘nalishi bo‘yicha tegishli bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalarini rivojlantirishga yo‘naltirilgan.

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o‘quv dasturi quyidagi modullar mazmunini o‘z ichiga qamrab oladi:

1.1. Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma’naviy asoslari.

1.2. Oliy ta’limning normativ-huquqiy asoslari.

- 1.3. Pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalar.
- 1.4. Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish.
- 1.5. Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish.
- 1.6. Ta’lim sifatini ta’minlashda baholash metodikalari.
- 1.7. Madaniyat va san’at sohasi boshqaruvining meyoriy-huquqiy asoslari.
- 1.8. Madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkillashtirishning zamonaviy metodikasi.

1.9. Art menejment.

Malakaviy attestatsiya

Kursning maqsadi va vazifalari

Oliy ta’lim muasasalari pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish kursining **maqsadi** pedagog kadrlarning innovatsion yondoshuvlar asosida o‘quv-tarbiyaviy jarayonlarni yuksak ilmiy-metodik darajada loyihalashtirish, sohadagi ilg‘or tajribalar, zamonaviy bilim va malakalarini o‘zlashtirish va amaliyotga joriy etishlari uchun zarur bo‘ladigan kasbiy bilim, ko‘nikma va malakalarini takomillashtirish, shuningdek ularning ijodiy faolligini rivojlantirishdan iborat

Kursning **vazifalariga** quyidagilar kiradi:

“Madaniyat va san’at muassasalarini tashkil etish hamda boshqarish” yo‘nalishida pedagog kadrlarning kasbiy bilim, ko‘nikma, malakalarini takomillashtirish va rivojlantirish;

- pedagoglarning ijodiy-innovatsion faollik darajasini oshirish;
- pedagog kadrlar tomonidan zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, zamonaviy ta’lim va innovatsion texnologiyalar sohasidagi ilg‘or xorijiy tajribalarning o‘zlashtirilishini ta’minalash;
- o‘quv jarayonini tashkil etish va uning sifatini ta’minalash borasidagi ilg‘or xorijiy tajribalar, zamonaviy yondashuvlarni o‘zlashtirish;

“Madaniyat va san’at muassasalarini tashkil etish hamda boshqarish” yo‘nalishida qayta tayyorlash va malaka oshirish jarayonlarini fan va ishlab chiqarishdagi innovatsiyalar bilan o‘zaro integratsiyasini ta’minalash.

Kurs yakunida tinglovchilarning bilim, ko‘nikma va malakalari hamda kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar:

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o‘quv modullari bo‘yicha tinglovchilar quyidagi yangi bilim, ko‘nikma, malaka hamda kompetensiyalarga ega bo‘lishlari talab etiladi:

Tinglovchi:

- 2022- 2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasining davlat va jamiyat hayotini takomillashtirishdagi o‘rni va ahamiyatini;

- O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining asosiy prinsiplarini;
- Oliy ta’lim sohasiga oid qonun hujjatlari va ularning mazmunini;
- O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining oliy ta’lim tizimiga oid farmonlari, qarorlarini;
- O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining oliy ta’lim tizimiga tegishli qarorlarini;
- Oliy ta’lim, fan va innovatsiya vazirligining ta’lim jarayonlarini rejalashtirish va tashkil etishga oid buyruqlarini;
- Davlat ta’lim standartlari, ta’lim yo‘nalishlari va magistratura mutaxassisliklarining Malaka talablari, o‘quv rejalar, fan dasturlari va ularga qo‘yiladigan talablarini, o‘quv yuklamalarini rejalashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish usullarini;
- ta’lim jarayonini raqamli transformatsiyasini;
- raqamli ta’lim resurslari va dasturiy mahsulotlarini;
- raqamli ta’lim resursini pedagogik loyihalash texnologiyasini;
- mediasavodxonlik va xavfsizlik asoslarini;
- raqamli ta’lim resurslarini loyihalash uchun asosiy talablarini;
- jahonda oliy ta’lim rivojlanish tendensiyalari: umumiy trendlar va strategik yo‘nalishlarni;
- zamonaviy ta’limning global trendlarini;
- inson kapitalining iqtisodiy o‘sishning asosiy omili sifatida rivojlanishida ta’limning yoshdagи ahamiyatini;
- oliy ta’limning zamonaviy integratsiyasi: global va mintaqaviy makonda raqobatchilikdagi ustuvorliklari, universitetlarning xalqaro va milliy reytingini;
- xalqaro reyting turlari va ularning indikatorlarini;
- zamonaviy universitet jamiyatning faol, ko‘pqirrali va samarali faoliyat yurituvchi instituti sifatidagi uchta yirik vazifalarini;
- universitetlarning zamonaviy modellarini;
- zamonaviy kelajak universitetlarning beshta asosiy modellarini;
- tadbirkorlik universiteti faoliyatining muhim yo‘nalishlarini;
- pedagogning kasbiy kompetensiylarini rivojlantirishning nazariy asoslarini;
- innovatsion ta’lim muhiti sharoitida pedagogning kasbiy kompetensiylarini rivojlantirish yo‘llarini;
- kasbiy kompetensiyalarning mazmun va mohiyatini;
- kasbiy kompetensiylar va ularning o‘ziga xos xususiyatlarini;
- pedagogik texnikaning asosiy komponentlarini;
- pedagogik texnikani shakllantirish yo‘llarini;
- kasbiy kompetensiylarini rivojlantirish jarayonini tashkil etishda innovatsion, akmeologik, aksiologik, kreativ, refleksiv, texnologik, kompetentli, psixologik, andragogik yondashuvlar va xalqaro tajribalar hamda ularning kasbiy kometensiylarini rivojlantirishga ta’sirini;
- kasbiy kompetetnsiyalarni rivojlantirish jarayonida pedagogik deontologiyaning roli, ahamiyatini;

- kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishda uchraydigan to‘siqlarni yechishda, to‘g‘ri harakatlar qilishda pedagogning kompetentlik va kreativlik darajasi, pedagogik kvalimetriyasini;
- talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning nazariyasini;
- ta’lim sifatiga ta’sir etuvchi omillarni;
- kredit-modul tizimida talabalarning bilimi, ko‘nikmasi, malakasi va kompetensiyalarini nazorat qilish va baholashning o‘ziga xos xususiyatlari, didaktik funksiyalarini;
- baholash turlari, tamoyillari va mezonlarini;
- madaniyat va san’at sohasining zamonaviy konsepsiyanini;
- ommaviy tadbirlarni tashkillashtirishning zamonaviy nazariyasini;
- art menejmentda zamonaviy innovatsiyalarni va xorijiy tajribalarni;
- raqamli texnologiyalarning yangi prinsiplaridan foydalangan holda tashkil etishni;
  - tadbirkorlikni shakllantirish xususiyatlarini;
  - ijodiy industriyani mamlakat iqtisodini rivojlantirishdagi rolini;
  - kreativ tadbirkorlik konsepsiyasini;
  - san’at saroylari faoliyatini boshqarishni;
  - sahna ko‘rinishlarini tayyorlash usullarini;
  - boshqarishning zamonaviy talablarini;
  - kreativ tadbirkorlikning shakllanish evolyusiyasini;
  - madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkil etishning o‘ziga xosligi, mazmun, mohiyatini;
- tadbirlarni tashkil etishning xorij va O‘zbekistonda qabul qilingan qonun hujjatlari va huquqiy-normativ hujjatlarni;
- madaniy-ommaviy tadbirlar turlarini, sahnaga ko‘chirish usullarini;
- madaniy-ommaviy tadbirlarda qo‘llaniladigan usul, vositalar hamda tashkil etish uslubiyotini;
  - tadbirlarni tashkil etishning ta’lim muassasalarida o‘rganilishiga qaratilgan maqsad va vazifalarni;
  - Art menejmentda erishilgan yangi ilmiy natijalar, yaratilgan ilmiy adabiyotlarni;
  - art menejmentning nazariy asoslari;
  - “menejment” tushunchasi va uning funksiyasini;
  - art menejmentning zamonaviy konsepsiyasini;
  - strategik rejallashtirish tamoyillarini;
  - vizual art, hamda ijro san’atida menejmentg asoslarini;
  - muzey menejmenti rivojlanish tendensiyasini;
  - art menejment sohasidagi dolzarb masalalarni ***bilishi*** kerak.

Tinglovchi:

- 2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasining asosiy yo‘nalish va maqsadlarini tahlil etish va baholash;
- O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Oliy ta’lim tizimiga tegishli qarorlari asosida ta’lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etish;
- xorijiy tajribalar asosida malaka talablari, o‘quv rejalari va fan dasturlarini takomillashtirish;
- multimedia va infografika asosida interaktiv didaktik mayeriallar yaratish va bulut xizmatlarida saqlash;
- masofiviy ta’lim platformalari uchun video kontent yaratish;
- Internetda mualliflik huquqlarini himoya qilish usullaridan foydalanish;
- raqamli ta’lim resurslari sifatini baholash;
- OTMlarni reyting bo‘yicha ranjirlash;
- jahon universitetlari reytingini tahlil etish va baholash;
- universitelarni mustaqil baholash yondashuvlarini aniqlashtirish;
- tadbirkorlik universitetiga o‘tish uchun zarur bo‘ladigan o‘zgarishlarni aniqlash;
- Universitet 1.0 dan Universitet 3.0 modeliga o‘tish borasidagi muammolarni aniqlash;
- zamonaviy tadbirkorlik universiteti modeli tamoyillarini o‘zlashtirish;
- pedagoglarning kreativ potensiali tushunchasi va mohiyatini oolib berish;
- pedagoglar kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning innovatsion texnologiyalarini qo‘llash;
- o‘qituvchi faoliyatida pedagogik texnikaning axamiyatini yoritib berish;
- tinglovchilar diqqatini o‘ziga tortish usullaridan foydalanish;
- kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirish yo‘llarini tahlil etish;
- kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish jarayonida uchraydigan to‘siqlar, qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish;
- talabalarning o‘quv auditoriyadagi faoliyatini baholash;
- talabalarning kurs ishi, bitiruv malakaviy ishi, o‘quv-malakaviy amaliyot (mehnat faoliyati)ini nazorat qilish;
- baholashning miqdor va sifat tahlilini amalga oshirish;
- jamoat tashkilotlari faoliyati va ijodiy jamoalarini boshqarish;
- madaniy dam olish tadbirlarini tashkil etishda tashkilotchilik qobiliyatining shakllantirish;
- ommaviy tadbirlarda sahna ko‘rinishlarini tayyorlash;
- horijiy tajribalarga asoslangan ilg‘or san’at va madaniyat boshqaruvini art mejejmentda qo‘llash;
- kreativ tadbirkorlik tamoyillaridan foydalanish;
- madaniy-ommaviy tadbirlarni dramaturgiyasini yaratish;

- xorij mamlakatlari va O‘zbekistonda o‘tkazilayotgan madaniy-ommaviy tadbirlarni qiyosiy tahlil qila olishi;
- madaniy-ommaviy tadbirlarni o‘tkazishda san’at turlaridan foydalanish;
- mamlakatimizda amalga oshirilayotgan ma’naviy-ma’rifiy ishlardan ta’lim jarayonida talabalarni xabardor qilish;
- madaniy-ommaviy tadbirlarni maqsadli tashkil etish, talabalarning bo‘sh vaqtlarini mazmunli o‘tkazish, ularning ma’naviy dunyosini boyitish, estetik ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan tadbirlarda ishtirok etish orqali jamiyatning faol insoniga aylantirish, uni ta’lim tizimiga tatbiq etish;
- art menejment bo‘yicha yangi elektron o‘quv adabiyotlarni yaratish va ulardan foydalanish;
- art menejmentg bo‘yicha xorijiy tildagi manbalardan foydalana olish;
- menejmentni shakllantira olish;
- boshqaruv usullarini aniqlay olish;
- auditoriyalarni tahlil eta olish ***ko ‘nikmalariga*** ega bo‘lishi lozim.

Tinglovchi:

- “Yangi O‘zbekiston – ma’rifatli jamiyat” konsepsiyasining mazmun-mohiyatini yoritib berish;
- Oliy ta’lim, fan va innovatsiya vazirligining ta’lim-tarbiya jarayonini tashkil etishga oid buyruqlari, Davlat ta’lim standartlari, ta’lim yo‘nalishlarining va magistratura mutaxassisliklarining malaka talablari, o‘quv rejalar va fan dasturlarini takomillashtirish;
- o‘quv yuklamalarni rejalashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish;
- meyoriy uslubiy hujjatlarni ishlab chiqish amaliyotini takomillashtirish mexanizmlarini tahlil etish;
- an’naviy va raqamli ta’limda pedagogik dizaynning xususiyatlarini ochib berish;
- onlayn mashg‘ulotlarni tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish;
- mediasavodxonlik va xavfsizlik asoslarini o‘zlashtirish;
- pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish;
- raqamli ta’lim resurslaridan foydalanish;
- xalqaro reyting turlari va ularning indikatorlarining ahamiyatini ochib berish;
- OTM reytingiga ta’sir etuvchi omillarni tahlil etish;
- universitetlarning zamonaviy modellarini o‘rganish;
- OTM bitiruvchilarini va xodimlari tomonidan texnologiyalar transferiga litsenziyalar oluvchi startaplarni shakllantirish va yaratish;
- professor-o‘qituvchilarning tadqiqotchi sifatidagi nashr faolligini rivojlantirish istiqbollarini tahlil etish;
- innovatsion ta’lim muhiti sharoitida pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish;

- pedagog kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish hususiyatlarini tahlil etish va baholash;
  - ijtimoiy va kasbiy tajribaga asoslangan intellektual mashqlarni ishlab chiqish;
  - o‘quv jarayoni ishtirokchilarini bir-birlari bilan tanishtirish, samimiy do‘stona munosabat va ijodiy muhitni yuzaga keltirish, tinglovchilarning ijodiy imkoniyati va shaxsiy sifatlarini ochish, tinglovchilarning hamkorlikda ishlashlari uchun qulay sharoitni vujudga keltirish;
  - tinglovchilarning kasbiy kompetensiyalarini o‘rganish, tanishish;
  - kasbiy kompetetnsiyalarini rivojlantirish jarayonida pedagogik deontologiyaning roli, ahamiyatini olib berish;
  - ta’lim sifatiga ta’sir etuvchi omillar (moddiy-texnik baza, professor-o‘qituvchilarning salohiyati va o‘quv-metodik ta’minot)ni tahlil etish va baholash;
  - talabalarning o‘quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholash;
  - talabalarning o‘quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholashda o‘quv topshiriqlari (reproduktiv, produktiv, qisman-izlanishli, kreativ (ijodiy) murakkablik)ni ishlab chiqish metodikasidan samarali foydalanish;
  - havaskorlik ijodiy jamoalari va to‘garaklari faoliyatni boshqarishni maqsadini belgilash va tashkiliy rejalashtirish;
  - madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkil etishda tashkilotchilik qobiliyatining shakllantirish g‘oyalarini ishlab chiqish;
  - ish yuritishdagi yangi prinsiplardan foydalana olish mahoratini oshirish;
  - madaniyat siyosiy iqtisodni san’at va madaniyat muassasalarini zamonaviy art menejment talablari asosida boshqarish;
  - nodavlat va jamoat tashkilotlari faoliyatida ish yuritishning ilg‘or, zamonaviy usullaridan foydalana olish;
- tadbirlarda sahna ko‘rinishlarini tayyorlash usullarini boshqarish;
- madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkil etishda an’anaviy uslub va tajribalarni qo‘llash hamda pedagogik faoliyatga tatbiq etish;
  - madaniyat va san’at sohasini boshqarish, madaniy tadbirlarni tashkil etish va shunga tegishli sohalarni o‘zlashtirishda zarur bo‘lgan uslubiy va o‘quv qo‘llanmalarini yaratishda unumli foydalanish;
  - madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkil etish borasidagi ilg‘or tajribalarni o‘rgangan holda o‘z pedagogik faoliyatiga tatbiq eta bilish;
  - tadbirlarni tashkil etishda zamonaviy texnik vositalardan foydalanish;
  - xorijiy davlatlarda madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkil etishning ta’lim tizimida o‘zlashtirilishi bo‘yicha amalga oshirilgan tajribalarni o‘quv jarayoniga tatbiq etish;
  - ta’lim muassasalarida va ta’lim jarayonida tadbirlarni tashkil etish;
  - San’at va madaniyat muassasalarini boshqarish;
  - prodyussorlik faoliyatini tashkil etish;

- ish yuritish usullaridan foydalanish bo‘yicha ***malakalariga*** ega bo‘lishi zarur.

Tinglovchi:

- Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma’naviy asoslarini mazmun-mohiyatini yoritib berish;
- O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiya vazirligining buyruqlari asosida ta’lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etish;
- Davlat ta’lim standartlari, malaka talablari, o‘quv rejalar va fan dasturlar asosida fanning ishchi dasturini ishlab chiqish amal qilish va ularni ijrosini ta’minlash;
- raqamli ta’lim resurslari va dasturiy mahsulotlarini o‘quv jarayoniga faol tatbiq etilishini tashkil etish;
- raqamli ta’lim resursini pedagogik loyihalash texnologiyasi asoslarini o‘zlashtirish;
- raqamli ta’lim muhitida pedagogik dizaynga oid innovatsiyalarni amaliyatga tatbiq etish;
  - universitetlarning xalqaro va milliy reytingini baholash;
  - OTMlarda talim, ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish, ilmiy tadqiqot natijalarini tijoratlashtirish yo’llarini tahlil etish va amaliyatga tadbiq etish;
  - «Amaliyotchi professorlar» (PoP, Professor of Practice) modelini qo‘llash;
  - professor-o‘qituvchilarning tadqiqotchi sifatidagi nashr faolligini rivojlantirish istiqbollarini yoritib berish;
  - pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslarini amaliyatga tadbiq etish;
  - pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik trayektoriyalarini ishlab chiqish;
  - kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish jarayonida uchraydigan to‘silarning xilma-xilligi va o‘ziga xos xususiyatlari, sabablarini amaliy tomonlarini yoritish, ularni yechish bosqichlarini guruh bilan bиргаликда aniqlash;
  - talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholash;
  - talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning elektron monitoring tizimini yuritish;
  - talabalarning ta’limiy (o‘quv predmetlari), tarbiyaviy (ma’naviy-ma’rifiy tadbirlar) va rivojlantiruvchi (ilmiy-tadqiqot ishi, start-up loyihalar) maqsadlarini baholash;
  - tadbirlarda sahna ko‘rinishlarini konsepsiyasini yaratish;

- raqamli texnologiyalarning yangi prinsiplaridan foydalangan holda madaniyat va san'at muassasalari faoliyatini tashkil etish va boshqarish;
- kreativ tadbirkorlikni ilg'or pedagogik hamda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalangan holda tashkil etish va boshqarish;
- madaniyat va san'at sohasi faoliyatini rejalashtirish;
- madaniy-ommaviy tashkilotlarining strategik boshqarish;
- art menejmentda raqamli texnologiyalarning aniqlash;
- madaniy-ommaviy tadbirlarni dramaturgiyasini yaratish;
- xorij mamlakatlari va O'zbekistonda o'tkazilayotgan madaniy-ommaviy tadbirlarni qiyosiy tahlil qila olishi;
- madaniy-ommaviy tadbirlarni o'tkazishda san'at turlaridan foydalanish;
- mamlakatimizda amalga oshirilayotgan ma'naviy-ma'rifiy ishlardan ta'lif jarayonida talabalarni xabardor qilish;
- madaniy-ommaviy tadbirlarni maqsadli tashkil etish, talabalarning bo'sh vaqtlarini mazmunli o'tkazish, ularning ma'naviy dunyosini boyitish, estetik ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan tadbirlarda ishtirok etish orqali jamiyatning faol insoniga aylantirish, uni ta'lif tizimiga tatbiq etish;
- mashg'ulotlarni ilg'or pedagogik hamda zamonaviy axborot texnologiyalardan foydalangan holda tashkil etish va boshqarish;
- art menejment bilan bog'liq ilmiy tadqiqotlar olib borish ***kompetensiyalariga*** ega bo'lishi lozim.

Kurs hajmi

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursi 288 soatni tashkil etadi. Bunda o'quv dasturining 144 soat hajmi ishdan ajralmagan mustaqil malaka oshirish shakllari asosida, 144 soati to'g'ridan-to'g'ri (bevosita) malaka oshirish shaklida ishdan ajragan holda amalga oshiriladi. Malaka oshirishning bevosita shaklida bir haftadagi o'quv yuklamasining eng yuqori hajmi 36 soatni tashkil etadi. Attestatsiyadan muvaffaqiyatli o'tgan kurs tinglovchilariga O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 12 iyundagi PF-4732-sun Farmoni 3-ilovasi bilan tasdiqlangan davlat namunasidagi malaka attestati beriladi.

"MADANIYAT VA SAN'AT MUASSASALARINI TASHKIL ETISH HAMDA BOSHQARISH" YO'NALISHI BO'YICHA QAYTA TAYYORLASH VA MALAKA OSHIRISH KURSINING O'QUV MODULLARINING MAZMUNI

1.1. Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma'naviy asoslari.

2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasining davlat va jamiyat hayotini takomillashtirishdagi o'rni va ahamiyati.

Yangi O‘zbekiston sharoitida davlat va jamiyat hayotida olib borilayotgan islohotlar mazmuni va mohiyati. 2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasining o‘rni va ahamiyati. Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasida Yangi O‘zbekistonni barpo etishning siyosiy-huquqiy, ijtimoiy-iqtisodiy va ilmiy-ma'rifiy asoslari.

2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasining asosiy yo‘nalish va maqsadlari.

Inson qadrini yuksaltirish va erkin fuqarolik jamiyatini yanada rivojlantirish orqali xalqparvar davlat barpo etish. Mamlakatimizdaadolat va qonun ustuvorligi tamoyillarini taraqqiyotning eng asosiy va zarur shartiga aylantirish. Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o‘sish sur’atlarini ta’minalash. Adolatl ijtimoiy siyosat yuritish, inson kapitalini rivojlantirish. Ma’naviy taraqqiyotni ta’minalash va sohani yangi bosqichga olib chiqish. Milliy manfaatlardan kelib chiqqan holda umumbashariy muammolarga yondashish. Mamlakatimiz xavfsizligi va mudofaa salohiyatini kuchaytirish, ochiq, pragmatik va faol tashqi siyosat olib borish.

O‘zbekiston Respublikasining zamonaviy konstitutsionalizmi.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining asosiy prinsiplari. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida inson va fuqaroning asosiy huquqlari, erkinliklari va burchlari. Jamiyatning iqtisodiy negizlari. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida ma’muriy-hududiy va davlat tuzilishi masalalari. Davlat hokimiyatining tashkil etilishining konstitutsiyaviy asoslari.

1.2. Oliy ta’limning normativ-huquqiy asoslari.

Oliy ta’lim sohasiga oid qonun hujjalarning umumiyl tavsifi.

Oliy ta’lim tizimini tartibga soluvchi normativ - huquqiy xujjalarning tushunchasi. Normativ-huquqiy xujjalarning turlari. Normativ huquqiy xujjalarga qo‘yiladigan talablar. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi qonuni. Ta’lim jarayoni ishtirokchilarini ijtimoiy himoya qilish. Ta’lim to‘g‘risidagi qonun xujjalarni buzganlik uchun javobgarlik.

Oliy ta’lim sohasiga oid qonunosti hujjalari va ularning turlari.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy ta’lim tizimiga oid farmonlari va qarorlari: O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiysi. 2022 - 2026 yillarga mo‘ljallangan yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi. Davlat oliy ta’lim muassasalarining akademik va tashkiliy-boshqaruv mustaqilligini ta’minalash bo‘yicha qo‘srimcha chora-tadbirlar. Davlat oliy ta’lim muassasalariga moliyaviy mustaqillik berish chora-tadbirlari.

Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining buyruqlari.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiya vazirligining ta’lim va tarbiya jarayonlarini tashkil etishga oid buyruqlari. Davlat ta’lim standartlari, ta’lim yo‘nalishlari va magistratura mutaxassisliklarining Malaka talablar, o‘quv rejalar, fan dasturlari va ularga qo‘yiladigan talablar. O‘quv yuklamalarini

rejalashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish usullari. OTMlarning lokal xujjatlari (Ustav, Ichki tartib qoidalar).

Meyoriy uslubiy hujjatlarni ishlab chiqish amaliyotini takomillashtirish mexanizmlari. Ta’lim yo‘nalishlari va magistratura mutaxassisliklarining Malaka talablari, o‘quv rejalarini va fan dasturlarini ishlab chiqish. Xorijiy tajribalar asosida Malaka talablari, o‘quv rejalarini va fan dasturlarini takomillashtirish.

1.3. Pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalar.

Ta’lim jarayonini raqamli transformatsiyasi.

Pedagogning raqamli kompetentligi va uning tarkibiy tuzilmasi. Raqamli didaktika va uning asosiy tamoyillari. Raqamli ta’lim resurslarini loyihalash uchun asosiy talablar. Raqamli ta’lim resurslari sifatini baholash.

Raqamli ta’lim muhitida pedagogik dizayn. Mediasavodxonlik va xavfsizlik.

An’anaviy va raqamli ta’limda pedagogik dizaynnning xususiyatlari. Raqamli ta’lim resursini pedagogik loyihalash texnologiyasi. ADDIE pedagogik dizayn tushunchasi. UX-dizayn. Internetdagi turli manbalar bilan ishlashda maxsus norma va qoidalarga rioya qilish: mediasavodxonlik, mualliflik huquqi, axborot xavfsizligi. Internetda mualliflik huquqlarini himoya qilish usullari.

Raqamli ta’lim resurslari va dasturli mahsulotlari.

Raqamli ta’lim resurslaridan (RTR) foydalanish. RTRni tanlash, elektron kutubxonalar bilan ishlash, ta’lim oluvchilarining ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda ochiq o‘quv platformalarida ommaviy onlayn kurslarni tanlash.

Multimedia va infografika asosida interaktiv didaktik mayeriallar yaratish va bulut xizmatlarida saqlash.

Pedagogik faoliyatda bulutli xizmatlardan (Google, H5P, Canva, figma) foydalanish. Bulutli xizmatlardan foydalanib infografika, videoma’ruza va multimedia vositalarini o‘z ichiga qamrab olgan interaktiv taqdimot yaratish, animatsiya effektlarini o‘rnatish, giperhavolalar yordamida taqdimot namoyishini boshqarish.

Masofiviy ta’lim platformalariga videokontent yaratish: Onlayn video muharrirlardan (AdobePremiere Pro, Davici Resolve, FinalCut) foydalangan holda audio va video montaj qilish. Taklif etilgan muharrirdan foydalanib, tanlangan mavzu bo‘yicha video yozish, tahrirlash va saqlash.

Onlayn mashg‘ulotlarni tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.

Onlayn mashg‘ulotlarni tashkil etishda vebinar xizmatlari (Zoom, Yandeks.Telemost Google Meet va b.) bilan ishlash.

1.4. Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish.

Jahonda oliy ta’lim rivojlanish tendensiyalari: umumiy trendlar va strategik yo‘nalishlar.

Zamonaviy ta’limning global trendlari. Ta’limning globallashuvi, ta’limning oxirgi o‘n yilliklarda butun dunyoda butun jahon iqtisodiy, siyosiy, madaniy integratsiyasi va unifikatsiyasi, kengaytirish jarayoni vazifasini bajarishi. Milliy ta’lim tizimlarining davlat chegaralaridan chiqib, ta’limning baynallminallashuvi

va yagona ta’lim makoni va ta’lim xizmatlari bozorining shakllanishi. Ta’limning ommaviyashuvi. Ta’limning demokratlashuvi. Ta’lim texnologiyasi. Inson kapitalining iqtisodiy o’sishning asosiy omili sifatida rivojlanishida ta’limning yoshdagi ahamiyati. Uzlucksiz va umr davomida ta’lim olish. Talantlar uchun raqobatchilikning kuchayishi.

Oliy ta’limning zamonaviy integratsiyasi: global va mintaqaviy makonda raqobatchilikdagi ustuvorliklari, universitetlarning xalqaro va milliy reytingi.

OTMlarni reyting bo‘yicha ranjirlash. Xalqaro reyting turlari va ularning indikatorlari. Jahon universitetlari reytingi. Universitetlarni mustaqil baholash yondashuvarlari aniqlashtirish. Quacquarelli Symond(QS). Shanxay (Shanghai Jiao Tong University) universitetining oliy ta’lim instituti (Institute of Higher Education) tomonidan dunyoning 500 ta yetakchi universitetlari- ARWU-500 ro‘yxati. Times Higher Education(THE) World University Ranking reytingi.

Oliy ta’limning zamonaviy integratsiyasi: global va mintaqaviy makonda raqobatchilikdagi ustuvorliklari, universitetlarning xalqaro va milliy reytingi.

OTM reytingiga ta’sir etuvchi omillar. OTMlarni reyting bo‘yicha ranjirlash. Xalqaro reyting turlari va ularning indikatorlari. Jahon universitetlari reytingi. Universitetlarni mustaqil baholash yondashuvarlari aniqlashtirish. Quacquarelli Symond(QS). Shanxay (Shanghai Jiao Tong University) universitetining oliy ta’lim instituti (Institute of Higher Education) tomonidan dunyoning 500 ta yetakchi universitetlari- ARWU-500 ro‘yxati. Times Higher Education(THE) World University Ranking reytingi.

OTM larda talim, ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish, ilmiy tadqiqot natijalarini tijoratlashtirish.

Zamonaviy universitet jamiyatning faol, ko‘pqirrali va samarali faoliyat yurituvchi instituti sifatidagi uchta yirik vazifalari. Universitetlarning zamonaviy modellari va ularning transformatsiyasi. Universitetlarning klassik modellari. Universitetlarning zamonaviy modellari. Zamonaviy kelajak universitetlarning beshta asosiy modellari. Universitet 1.0 dan universitet 3.0 modeliga o‘tish borasidagi muammolar, yechimlar va istiqbollar. Tadbirkorlik universitetiga o‘tish uchun zarur bo‘ladigan o‘zgarishlar. Tadbirkorlik universitetining asosiy vazifalari. Texnologiyalarni tijoratlashtirish. Akademik tadbirkorlik = «universitet spin-offi». Akademik spin-off - universitetga taalluqli bo‘lgan texnologiyalar asosida universitet xodimlari yoki bitiruvchilari tomonidan yaratiladigan shu’ba tashkilot. OTM bitiruvchilari va xodimlari tomonidan texnologiyalar transferiga litsenziyalar oluvchi start-aplarni shakllantirish va yaratish. Zamonaviy tadbirkorlik universiteti modeli tamoyillari. Tadbirkorlik universiteti faoliyatining muhim yo‘nalishlari. Universitet 4.0 kelajak universiteti sifatida. Kelajak universitetining asosiy konturlari.

Universitet 3.0 modelida professor - o‘qituvchilar faoliyatini tashkil etish: «amaliyotchi professorlar» (pop,professor of practice) modeli.

Universitetlarning an’anaviy vazifalari (transformatsiya): o‘quv faoliyati (yangi o‘quv predmetlarining paydo bo‘lish, ta’limning innovatsion usullarining rivojlanishi); ilmiy faoliyat (yangi bilimlarni generatsiyalash; individual va fanlararordan guruhli tadqiqotlarga o‘tish). universitetlarning yangi («uchinchisi»)

vazifasi: universitetlar bo‘linmalarida olingen ilmiy natijalarni tijoratlashtirish (patentlashtirish, litsenziyalashtirish, kichik innovatsion kompaniyalarni yaratish va boshq.). Istitutsional sohalar kesishuvidagi innovatsiY. Uch qirrali spiral modeli: innovatsiyalar, kelishuvlar va bilimlar makoni. «Amaliyotchi professorlar» (PoP, Professor of Practice) modeli. «Amaliyotchi professorlar» (PoP, Professor of Practice) modeli asosida universitetga yuqori texnologiyaga asoslangan firmalarni yaratgan xodimlarni jalb etish mexanizmi.

Professor-o‘qituvchilarning tadqiqotchi sifatidagi nashr faolligini rivojlantirish istiqbollari.

ORCID, JEL Classification (Code) va Mendeley, Grammarly, CorelDraw dasturlaridan foydalanib dissertatsiya ishi paragraflari, ilmiy maqolalar va biznes hisobotlarni IMRAD formatida rasmiylashtirish. Scopus xalqaro ilmiy bazasida Sifat ko‘rsatkichlari: Quartile (kvartil); CiteScore (yiliga sitatalash soni); SJR (SCImago Journal Rank); SNIP (Source Normalized Impact per Paper); kvartillar va protsentillar; Scopusdagi jurnallarni tekshirish; Scopus, Web of Science yoki yuqori impakt faktorli (IF) jurnallarda maqola chop etish. Ilmiy maqolalarning turlari (nazariy) ilmiy maqoalalarning turlari (empirik/amaliy). Maqolaning tahririyatda o‘tish protsedurasi. Mahsuldar va ko‘p nashr ettiruvchi tadqiqotchi bo‘lish yo‘llari.

1.5. Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish.

Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga yangicha yondashuv.

Kasbiy kompetensiyalarning mazmun va mohiyati. Kasbiy kompetensiyalar va ularning o‘ziga xos xususiyatlari Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonini tashkil etishda innovatsion, akmeologik, aksiologik, kreativ, refleksiv, texnologik, kompetentli, psixologik, andragogik yondashuvlar va xalqaro tajribalar hamda ularning kasbiy kometensiyalarni rivojlantirishga ta’siri.

Pedagogik texnika - kasbiy kompetensiyalar kompetensiyalarini rivojlantirishning asosiy omili sifatida.

Pedagogik texnika xakida tushuncha. Pedagogik texnika – pedagog xulkining boshkarish omili sifatida. O‘qituvchi faoliyatida pedagogik texnikaning axamiyati. Pedagogik texnikaning asosiy komponentlari. Pedagogik texnikani shakllantirish yo‘llari. Tinglovchilar dikkatini o‘ziga tortish usullari. Auditoriyani boshqarish psixologiyasi, tinglovchilarga ta’sir etish va ishontirish usullari. Pedagog faoliyatiga qo‘yiladigan baho darajasi – pedagogik kvalimetriY. Pedagogik deontologiya, pedagogik boshqaruv va texnika o‘qituvchi faoliyatini samarali tashkil etishning asosiy shakli.

Kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish va rivojlantirish yo‘llari.

Ijtimoiy va kasbiy tajribaga asoslangan intellektual mashq. O‘quv jarayoni ishtirokchilarini bir-birlari bilan tanishtirish, samimiyl do‘stona munosabat va ijodiy muhitni yuzaga keltirish, tinglovchilarning ijodiy imkoniyati va shaxsiy sifatlarini ochish, tinglovchilarning hamkorlikda ishlashlari uchun qulay sharoitni vujudga keltirish. Tinglovchilarning kasbiy kompetensiyalarini o‘rganish, tanishish. Tarqatma materiallar bilan kichik guruhlarda ishlash. Guruhlar taqdimoti.

Kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish jarayonida pedagogik deontologiyaning roli, ahamiyati.

Pedagogik deontologiya – pedagogning odab ahloqi fani: mazmuni, mohiyati, ahamiyati. Pedagog obro’si va uni faoliyatda namoyon bulishi. Pedagog nafosati va odobini shakllantirish, rivojlantirish yo’llari xamda unga erishish shart-sharoitlari. Talabalarning o‘quv-bilish faoliyati faolligini oshirish va mustaqil ta’limini tashkil etish. Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik troyektoriyalarini ishlab chiqish.

Kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish jarayonida uchraydigan to‘siqlar, qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish yo’llari.

Pedagog faoliyatida uchraydigan to‘siqlar va ularni yechish yo’llari. Yosh pedagoglar faoliyatida odatda yul qo‘yiladigan xatolar va ularni yengish yo’llari. Kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish jarayonida uchraydigan to‘siqlarning xilma-xilligi va o‘ziga xos xususiyatlari, sabablarini amaliy tomonlarini yoritilishi, ularni yechish bosqichlarini guruh bilan birgalikda aniqlanishi. Kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda uchraydigan to‘siqlarni yechishda, to‘g‘ri harakatlar qilishda pedagogning kompetentlik va kreativlik darajasi, pedagogik kvalimetriyasi. Kichik guruhlarda tarqatma materiallar bilan ishlash. Guruhlar taqdimoti.

1.6. Ta’lim sifatini ta’minalashda baholash metodikalari.

Talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning nazariyasi.

Baholash, baholashning maqsadi va vazifalari. ta’lim sifatiga ta’sir etuvchi omillar (moddiy-texnik baza, professor-o‘qituvchilarining salohiyati va o‘quv-metodik ta’midot). Baholash turlari (joriy, oraliq, yakuniy va xalqaro). Baholash tamoyillari va mezonlari.

Talabalarning o‘quv auditoriyadagi faoliyatini baholash.

Kredit-modul tizimida talabalarning bilimi, ko‘nikmasi, malakasi va kompetensiyalarini nazorat qilish va baholashning o‘ziga xos xususiyatlari, didaktik funksiyalari.

Talabalarning o‘quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholash. Talabalarning kurs ishi, bitiruv malakaviy ishi, o‘quv-malakaviy amaliyot (mehnat faoliyati)ini nazorat qilish. Talabalarning o‘quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholashda o‘quv topshiriqlari (reproaktiv, produktiv, qisman-izlanishli, kreativ (ijodiy) murakkablik)ni ishlab chiqish metodikasi.

Talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning elektron monitoring tizimi.

Talabalarning ta’limiy (o‘quv predmetlari), tarbiyaviy (ma’naviy-ma’rifiy tadbirlar) va rivojlantiruvchi (ilmiy-tadqiqot ishi, start-up loyihalar) maqsadlarini baholash. Baholashning miqdor va sifat tahlili.

1.7. Madaniyat va san’at sohasi boshqaruvining me’yoriy-huquqiy asoslari.

Madaniyat va san’at sohasi rivojlanish tarixi va zamonaviy konsepsiyalari. Madaniyat va san’at sohasi rivojlanish tarixi. Nomoddiy madaniy merosni

muhofaza qilish bo'yicha xalqaro KonvensiY.Operativ Yo'riqnomasi. Konvensiya organlari. Konvensiya ro'yxatlari va Reyestri. Ishtirokchi davlatlarning vazifalari.

O'zbekistonda madaniyat va san'at muassasalarini boshqarish siyosati va tizimi. Madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Qonuni. 2010-2020 yillarda nomoddiy madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish, asrash, targ'ib qilish va ulardan foydalanish Davlat dasturi. Nomoddiy madaniy meros muhofazasiga oid normativ-huquqiy hujjatlar.

Boshqaruv va menejment. O'zlikni namoyon qilishning og'zaki shakl va an'analari. Ijro san'ati. Sahnaviy ijro san'atining janrlari. Urf-odat, marosim va bayramlar, madaniy makonlar. Tabiat va koinot bilan bog'liq bilim va ko'nikmalar. An'anaviy hunarmandchilik.

Madaniyat va aholi dam olish markazlarining boshqaruv tizimi. Nomoddiy madaniy meros muhofazasida Koreya, Xitoy, Yaponiya, Braziliya, Mo'g'uliston va boshqa davlatlar tajribasi. Nomoddiy madaniy meros bilan bog'liq xalqaro va mintaqaviy tashkilotlar. O'zbekistondagi institutlar va ekspertlar tomonidan olib borilayotgan xalqaro aloqlar va ularning natijalari.

Teatrler faoliyatini tashkil etish va boshqarish. Madaniyat va istirohat bog'lari faoliyatini boshqarish. Muzeylar va ko'rgazma zallari faoliyatni tashkillashtirish. Rejalashtirish boshqaruv jarayonining birinchi, g'oyatda muhim vazifasi. Tashkilot faoliyatini to'g'ri tashkil etish uchun ishlab chiqilgan rejaviy ko'rsatkichlar. Boshqaruvning sifati rejalashtirishning to'g'ri shakllantirilgan tamoyillari.

Nodavlat va jamoat tashkilotlari faoliyati va ijodiy jamoalarini boshqarish. Boshqaruvning mohiyati va tizimi. Boshqaruv usullari. Tinglovchilar tomonidan nomoddiy madaniy meros muhofazasi borasida qabul qilingan qonunlar taqqoslanadi, ularning takomillashuv jarayoni tahlil etiladi, O'zbekistonda qabul qilingan qonunlarning Konvensiya maqsadlariga mos kelishi va undagi ziddiyatlar o'rganiladi, qonunchilikni takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqiladi. Buning uchun tinglovchilar mustaqil ravishda xorijiy adabiyotlar va INTERNETdan qo'shimcha ma'lumotlar to'playdilar hamda mavzu bo'yicha ko'tarilgan masalalar bo'yicha amaliy ko'nikmalarini namoyish etadilar.

Madaniyat va san'at sohasini boshqarish xarakteri. Boshqaruv jarayoni va vazifalari. Madaniyat va san'at sohasi faoliyatini rejalashtirish va tashkil etish. Avvaldan rejalashtirilgan holda tinglovchilar orasida nomoddiy madaniy merosning sohalari bo'linadi va har bitta tinglovchi nomoddiy madaniy merosning tegishli sohasi bo'yicha o'z ma'lumotlarini taqdimot (prezentatsiya) ko'rinishida taqdim etadi. Tinglovchilar tomonidan sohaga oid bo'lib, qamrab olinmagan tur va janrlar muhokama etiladi va to'ldiriladi. Nomoddiy madaniy merosning ro'yxatlariga kiritilgan nomzodlar o'rganiladi, yana qaysi nomzodlarni ro'yxatga kiritish yoki qicharib tashlash, boshqa ro'yxatga o'tkazish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqiladi.

1.8. Madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkillashtirishning zamonaviy metodikasi.

Mamlakatda amalga oshirilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlarda madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkil etishning ahamiyati. Mamlakatda amalga oshirilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar tasnifi. Respublikamizda o‘kazilayotgan madaniy- ma’rifiy tadbirlar tahlili.

Ilg‘or xorijiy davlatlarning turdosh oliv ta’lim muassasalarida amalga oshirilayotgan madaniy – ommaviy tadbirlarni tashkillashtirishning zamonaviy nazariyasi va amaliyotini ta’lim tizimiga tadbiq etish. Ilg‘or xorijiy tajribalar. O‘zbekiston Respublikasi Milliy madaniyat konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risidagi Qarori. O‘zbekiston Respublikasi hukumatining madaniyat, san’at, ma’naviyat sohalariga oid Qaror, farmon va boshqa meyoriy xujjalari.

Pedagogik aspekt tushunchasi. Tarbiyaviy tadbirlar. Tarbiyaviy jarayonlar. Madaniy-ommaviy tadbirlarda pedagogik tamoyillarning qo‘llanishi. Tadbirlar turlari. Tarbiyaviy tadbirlarni tashkil etish xususiyatlari. Ommaviy-madaniy tadbirlarda tarbiyaviy mavzular talqini.

Tadbirlarda sahna ko‘rinishlarini tayyorlash usullari. Madaniy-ommaviy tadbirlar ssenariysi, rejissurasi va tashkiliy jarayoni. Maydonlarda tadbirlarni o‘tkazish metodikasi Sahna ko‘rinishlarini tayyorlash usullari. Tadbirlar dramaturgiyasini yaratish. Ssenariy tushunchasi. Inssenirovka. Madaniy ommaviy tadbirlarda rejissura san’ati va aktyorlik mahorati.

Madaniy dam olish tadbirlarini tashkil etishning o‘ziga xosligi. Madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkil etishda tashkilotchilik qobiliyatining shakllantirish tamoyillari. Mazkur mavzu yuzasidan tadbirlarni tashkil etishning o‘ziga xosligi, manbalardan to‘g‘ri foydalanish. Ijodiy va tashkiliy ishlar uyg‘unligiga erishish. Professional jamoalardan o‘xhash va farq qiladigan jihatlarni aniqlash. Madaniy tadbirlarni tashkil etishda tashkilotchilik qobiliyatini shakllantirishga oid aniq mashqlar, treninglar o‘tkazish.

Madaniy-ommaviy tadbirlar – insonlar bo‘sh vaqtini mazmunli o‘tkazishga qaratilgan faoliyat. Tinglovchilarga madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkil etish asoslari, bo‘sh vaqt tushunchasi haqida tushuntiriladi. Madaniy tadbirlar insonlarning ma’naviy, estetik ehtiyojlarini qondirishga, bo‘sh vaqtlarini mazmunli o‘tkazishga qaratilgan faoliyat ekanligi haqida so‘z boradi. Bunda tinglovchilar mustaqil ravishda bo‘sh vaqtini mazmunli o‘tkazishga qaratilgan tadbirlar ssenariysini yaratib, reja tuzadilar, repititsiyalarni tashkil etadilar. Mamlakatimiz taraqqiyotida dolzarb muammolar yechimini topishda madaniy-ommaviy tadbirlarni tashkil etish orqali erishish yo‘llari izlanadi.

Tadbirlarda sahna ko‘rinishlarini tayyorlash usullari. Madaniy-ommaviy tadbirlar ssenariysi, rejissurasi va tashkiliy jarayoni. Maydonlarda tadbirlarni o‘tkazish metodikasi. Tinglovchilar pedagog tomonidan berilgan mavzular bo‘yicha sahna ko‘rinishini tayyorlashda ishtirok etadilar. Ssenariy yaratish bo‘yicha barcha jarayonlar, ya’ni manbalarni to‘plash, badiylashtirish, badiiy bezash, taklifnomalar va dasturlar tayyorlash va h.k), inssenirovka qilish usullari o‘rganiladi.Tayyor bo‘lgan materialni sahnaga ko‘chirish usullari (rejissurasi)

ustida ish olib boriladi. Tinglovchilar maydon tomoshalarining o‘ziga xosligi, dramaturgiyasi, kompozitsion tuzilishi haqidagi ma’lumotlarga ega bo‘ladilar, tashkillashtirish qonuniyatlarini o‘rganadilar.

Madaniy-ommaviy tadbirlar - tarbiya vositasi sifatida. Madaniy-ommaviy tadbirlarda pedagogik jarayonlar. Madaniy-ommaviy tadbirlarda pedagogik jarayonlar. Toshkent teatrлari, madaniyat markazlari hamda oliy ta’lim muassasalarida o‘tkazilishi tavsiya etiladi. Bunda tinglovchilar tashrif buyurgan muassasa, u yerlarda mavjud havaskorlik jamoalari faoliyati bilan tanishadilar, o‘tkazilgan tadbirlar tahlil qilinadi, hamkorlikda ijodiy jarayonlarda ishtirot etadilar.

1.9. Art menejment.

Art menejment moduliga quyilgan zamonaviy talablar. Art menejmentda zamonaviy innovatsiyalarni va xorijiy tajribalarni qo‘llash. Kreativ va art industriyaning o‘ziga xosligi. Art menejerning kasbiy mahorati. Art menejment moduliningning zamonaviy konsepsiysi. Art menejmentda erishilgan yangi ilmiy natijalar, xorijiy adabiyotlar asosida yaratilgan ilmiy - uslubiy adabiyotlar. Art menejmentning mazmuni. Kreativ va madaniyat art industriyasи. Art menejerining mahorati. Menejment funksiyalaridagi konseptual ko‘nikmalar

Menejment funksiyalaridagi konseptual ko‘nikmalarni shakllantirish. Art menejmentda raqamli texnologiyalarning o‘rni. Art menejment moduli bo‘yicha zamonaviy o‘quv adabiyotlarini yaratish. Xorijiy tajribalarga asoslangan ilg‘or san’at va madaniyat boshqaruvini art mejejmentda qo‘llash. Maqsadni belgilash va tashkiliy rejalashtirish. Missiya va maqsad. Strategik tahlil. SWOT-tahlili. Strategik rejalashtirish va strategik tanlash modellari. Strategiyani tadbiq etish. Inson resurslarini boshqarishning strategik ahamiyati va maqsadlari. Motivatsiya asoslari. San’at sohasida personalni boshqarishning o‘ziga xos xususiyatlari. Ijodiy jamoada motivatsion differensiatsiy.

Ish yuritishdagi yangi prinsiplardan foydalana olish mahorati. Art menejmentda axborot - kommunikatsiya vositalaridan foydalanish. Shaxslararo va tashkiliy kommunikatsiyalarning o‘zaro bog‘liqligi. Insoniy va texnik ko‘nikmalar. Art menejment moduli bo‘yicha yangi elektron o‘quv adabiyotlarni yaratish va ulardan foydalanish. Art menejmentga oid ilg‘or xorijiy ta’lim texnologiyalari va boshqa manbaalarni amalda qo‘llash. San’at va madaniyat muassasalarini zamonaviy art menejment talablari asosida boshqarish. Ish yuritishning ilg‘or, zamonaviy usullaridan foydalana olish.

Art menejmentda inson omili. Personalning boshqarishning zamonaviy talablari. Art menejmentda raqamli texnologiyalarning yangi prinsiplaridan foydalangan holda tashkil etish va boshqarish. Art menejmentga oid ilmiy - tadqiqot ishlarini olib borishni yo‘lga qo‘yish. Kommunikatsiya jarayon sifatida. Shaxslararo kommunikatsiyalar. Tashkiliy kommunikatsiyalar. San’at muassasasi boshqaruvida tashkiliy kommunikatsiyalarni boshqarish. Boshqaruvda axborot kommunikatsion texnologiyalari. Mashg‘ulotlarni ilg‘or pedagogik hamda zamonaviy axborot texnologiyalardan foydalangan holda tashkil etish va boshqarish. Art menejment bilan bog‘liq ilmiy tadqiqotlar olib borish.

Art menejment moduliga quyilgan zamonaviy talablar. Art menejmentda zamonaviy innovatsiyalarni va xorijiy tajribalarni qo'llash. Kreativ va art industriyaning o'ziga xosligi. Art menejerning kasbiy mahorati. Art menejment moduliningning zamonaviy konsepsiyasini; art menejmentda erishilgan yangi ilmiy natijalar, xorijiy adabiyotlar asosida yaratilgan ilmiy - uslubiy adabiyotlarni; Art menejmentning mazmuni. Kreativ va madaniyat art industriyasi. Art menejerining mahorati. Menejment funksiyalaridagi konseptual ko'nikmalar.

Menejment funksiyalaridagi konseptual ko'nikmalarni shakllantirish. Art menejmentda raqamli texnologiyalarning o'rni. Art menejment moduli bo'yicha zamonaviy o'quv adabiyotlarini yaratish. Xorijiy tajribalarga asoslangan ilg'or san'at va madaniyat boshqaruvini art mejejmentda qo'llash. Maqsadni belgilash va tashkiliy rejalashtirish. Missiya va maqsad. Strategik tahlil. SWOT-tahlili. Strategik rejalashtirish va strategik tanlash modellari. Strategiyani tadbiq etish. Inson resurslarini boshqarishning strategik ahamiyati va maqsadlari. Motivatsiya asoslari. San'at sohasida personalni boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari. Ijodiy jamoada motivatsion differensiatsiy.

Art menejmentda inson omili. Personalning boshqarishning zamonaviy talablari. Art menejmentda raqamli texnologiyalarning yangi prinsiplaridan foydalangan holda tashkil etish va boshqarish. Art menejmentga oid ilmiy - tadqiqot ishlarini olib borishni yo'lga qo'yish. Kommunikatsiya jarayon sifatida. Shaxslararo kommunikatsiyalar. Tashkiliy kommunikatsiyalar. San'at muassasasi boshqaruvida tashkiliy kommunikatsiyalarni boshqarish. Boshqaruvda axborot kommunikatsion texnologiyalari. Mashg'ulotlarni ilg'or pedagogik hamda zamonaviy axborot texnologiyalardan foydalangan holda tashkil etish va boshqarish. Art menejment bilan bog'liq ilmiy tadqiqotlar olib borish.

Malakaviy attestatsiya

Tinglovchilarning malakaviy attestatsiyasi kasbiy, o'quv-metodik va ilmiy-metodik faoliyati natijalari (elektron portfolioda qayd etilgan ko'rsatkichlari), kursni tamomlagandan keyingi onlayn test sinovlari hamda Attestatsiya komissiyasida bitiruv ishlarni himoya qilish asosida o'tkaziladi.

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda tinglovchilar o'quv modullari doirasidagi ijodiy topshiriqlar, keyslar, o'quv loyihalari, texnologik jarayonlar bilan bog'liq vaziyatli masalalar asosida amaliy ishlarni bajaradilar.

Amaliy mashg'ulotlar zamonaviy ta'lim uslublari va innovatsion texnologiyalarga asoslangan holda o'tkaziladi. Bundan tashqari, mustaqil holda o'quv va ilmiy adabiyotlardan, elektron resurslardan, tarqatma materiallardan foydalanish tavsiya etiladi.

Mustaqil malaka oshirishni tashkil etish bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Mustaqil malaka oshirish quyidagi shakllarni o‘z ichiga oladi: ochiq o‘quv mashg‘ulotlari va mahorat darslarini tashkil etish; iqtidorli va iste’dodli talabalar bilan ishlash; ilmiy konferensiyalarda ma’ruza bilan qatnashish; ilmiy jurnallarda maqolalar chop etish; ko‘rgazma va tanlovlarda ishtirok etish; ilmiy loyihalarda ishtirok etish; xalqaro (impakt-faktorli) nashrlarda maqolalar e’lon qilish; ixtiro (patent), ratsionalizatorlik takliflari, innovatsion ishlanmalarga mualliflik qilish; monografiya, mualliflik ijodiy ishlar katalogini tayyorlash va nashrdan chiqarish; o‘quv adabiyotlari (derslik, o‘quv qo‘llanma, metodik qo‘llanma)ni tayyorlash va nashrdan chiqarish; falsafa doktori (PhD) darajasini olish uchun himoya qilingan dissertatsiyaga ilmiy rahbarlik qilish.

Pedagog kadrlarning mustaqil malaka oshirish natijalari elektron portfolio tizimida o‘z aksini topadi.

Ko‘chma mashg‘ulotlarni tashkil etish bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Ko‘chma mashg‘ulotlar zamonaviy jihozlar hamda innovatsion texnologiyalarni qo‘llab faoliyat yuritayotgan ishlab chiqarish korxona va tashkilotlari, oliy ta’lim muassasalari, iqtisodiyot tarmoqlari, ilmiy-tadqiqot va loyiha-konstrukturlik muassasalarida olib boriladi.

Dasturning axborot-metodik ta’minoti

Modullarni o‘qitish jarayonida ishlab chiqilgan o‘quv-metodik materiallar, tegishli soha bo‘yicha ilmiy jurnallar, Internet resurslari, multimedia mahsulotlari va boshqa elektron va qog‘oz variantdagi manbaalardan foydalaniladi.

ADABIYOTLAR

I. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining asarlari

1. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 488 b.
2. Mirziyoyev SH.M. Milliy taraqqiyot yo‘ limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘ taramiz. 1-jild. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 592 b.
3. Mirziyoyev SH.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. T.: “O‘zbekiston”, 2018. – 507 b.
4. Mirziyoyev SH.M. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon bo‘ ladi. 3-jild.– T.: “O‘zbekiston”, 2019. – 400 b.
5. Mirziyoyev SH.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. 4-jild.– T.: “O‘zbekiston”, 2020. – 400 b.

II. Normativ-huquqiy hujjatlar

1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: O‘zbekiston, 2023.
2. O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdra qabul qilingan “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni.
3. O‘zbekiston Respublikasining “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi Qonuni.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 12 iyundagi “Oliy ta’lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi PF-4732-sonli Farmoni.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 27 maydag‘i “O‘zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5729-sonli Farmoni.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 27 avgustdag‘i “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzlusiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to‘g‘risida”gi PF-5789-sonli Farmoni.
7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 23 sentabrdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo‘yicha qo‘srimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 797-sonli Qarori.
8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-5847- sonli Farmoni.
9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi “2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-sonli Farmoni.
10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 25-yanvardagi “Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo‘lga qo‘yishga

doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-14-sonli Farmoni.

III. Maxsus adabiyotlar

1. Oliy ta’limning meyoriy - huquqiy xujjalari to‘plami. -T., 2013.
2. O‘rinov V. O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim muassasalarida ECTS kredit-modul tizimi: asosiy tushunchalar va qoidalar. O‘quv qo‘llanma. Nyu Bransvik Universiteti, 2020.
3. The European Higher Education Area. - Joint Declaration of the Ministers of Education. - Bologna, 1999, 19 June.
4. Shaping our Own Future in the European Higher Education Area // Convention of European Higher Education Institutions. - Salamanca, 2001, 29-30 march.
5. Virtualnaya realnost kak novaya issledovatelskaya i obrazovatelnaya sreda. Serfuz D.n. i dr. // JURNAL Nauchno-analiticheskiy журнал «Vestnik Sankt-Peterburgskogo universiteta Gosudarstvennoy protivopojarnoy slujbi MCHS Rossii», 2015. – s.185-197.
6. Ibraymov A.YE. Masofaviy o‘qitishning didaktik tizimi. Metodik qo‘llanma. – T.: “Lesson press”, 2020. -112 b.
7. Ignatova N. Y. Obrazovaniye v sifrovuyu epoxu: monografiY. M-vo obrazovaniya i nauki RF. – Nijniy Tagil: NTI (filial) UrFU, 2017. – 128 s. http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/54216/1/978-5-9544-0083-0_2017.pdf
8. Kiryakova A.V, Olxovaya T.A., Mixaylova N.V., Zaporozko V.V. Internet-tekhnologii na baze LMS Moodle v kompetentnostno-oriyentirovannom obrazovanii: uchebno-metodicheskoye posobiye / A.V. Kiryakova, T.A. Olxovaya, N.V. Mixaylova, V.V. Zaporozko; Orenburgskiy gos. un-t. – Orenburg: OGU, 2011. – 116 s. http://www.osu.ru/docs/fpkp/kiryakova_internet_technologies.pdf
9. Kononyuk A.YE. Oblachniye vichisleniY. – Kiyev, 2018. – 621 s.
10. Oliy ta’lim tizimini raqamli avlodga moslashtirish konsepsiysi. Yevropa Ittifoqi Erasmus+ dasturining ko‘magida. https://hiedtec.ecs.uniruse.bg/pimages/34/3_UZBEKISTAN-CONCEPT-UZ.pdf
11. Emelyanova O. A. Ta’limda bulutli texnologiyalardan foydalanish // Yosh olim. - 2014. - № 3. - S. 907-909.
12. Moodle LMS tizimida masofaviy kurslar yaratish. O‘quv-uslubiy qo‘llanma. – T.: Toshkent farmatsevtika instituti, 2017.
13. Tendensi i razvitiya visshego obrazovaniya v mire i v Rosii. Analiticheskiy doklad-daydjest. - M., 2021.- 198 s.
14. A.S. Zikriyoyev. Dunyo universitetlari reytingidagi tadqiqotchi olimlar orasida o‘zingizni kashf qiling. -T.: Navro‘z,2020. ISBN.9789943659285
15. Sherzod Mustafakulov, Aziz Zikriyoev, Dilnoza Allanazarova, Tokhir Khasanov, Sokhibmalik Khomidov. Explore Yourself Among World – Class Researchers. Grand OLEditor, Tashkent 2019, ISBN: 8175 25766-0.
16. Ackoff, Russell L., Scientific Method, New York: John Wiley & Sons, 1962.
17. Barzun, Jacques & Graff. F. (1990). The Modern Researcher, Harcourt, Brace Publication: New York.

18. Muslimov N.A va boshqalar. Innovatsion ta’lim texnologiyalari. O‘quv-metodik qo‘llanma. – T.: “Sano-standart”, 2015. – 208 b.
19. Muslimov N.A va boshqalar. Pedagogik kompetentlik va kreativ asoslari. O‘quv-metodik qo‘llanma. – T.: “Sano-standart”, 2015. – 120 b.
20. Pecherkina, A. A. Razvitiye professionalnoy kompetentnosti pedagoga: teoriya i praktika [Tekst] : monografiya / A. A. Pecherkina, E. E. Simanyuk, YE. L. Umnikova : Ural. gos. ped. un-t. – Yekaterinburg : [b.i.], 2011. – 233 s.
21. O.S. Frolova. Formirovaniye innovatsionnoy kompetensii pedagoga v protsesse vnutrishkolnogo povisheniya kvalifikatsii. Diss.k.p.n. Voronej 2018.
22. Kompetensii pedagoga XXI veka [Elektronniy resurs]: sb. materialov resp. konferensii (Minsk, 25 noyab. 2021 g.) / M-vo obrazovaniya Resp. Belarus, GUO «Akad. poslediplom. obrazovaniya», OO «Belorus. ped. o-vo». – Minsk: APO, 2021.
23. Ishmuhamedov R.J., M.Mirsoliyeva. O‘quv jarayonida innovatsion ta’lim texnologiyalari. – T.: «Fan va texnologiya», 2017, 60 b.
24. Ishmuhamedov R, Mirsoliyeva M, Akramov A. Rahbarning innovatsion faoliyati. – T.: “Fan va texnologiyalar”, 2019.- 68 b.
25. Kodjaspirova G.M. Pedagogika v sxemax, tablitsax i opornix konspektax./ -M.:Ayris-press, 2016.
26. Natanzon E. SH. Priyemi pedagogicheskogo vozdeystviY. - M, 2012. - 202 s.
27. Sergeyev I.S. Osnovi pedagogicheskoy deyatelnosti: Uchebnoye posobiye. – SPb.: Piter, 2014.

IV. Elektron ta’lim resurslari

1. www.edu.uz.
2. www.aci.uz.
3. www.ictcouncil.gov.uz.
4. www.lib.bimm.uz
5. www.Ziyonet.Uz
6. www.sciencedirect.com
7. www.acs.org
8. www.nature.com
9. <http://www.kornienko-ev.ru/BCYD/index.html>.

“ISHLAB CHIQILGAN”:

Oliy ta’lim tizimi pedagog va rahbar kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishni tashkil etish Bosh ilmiy-metodik markazi
Direktor _____ T.T.Shoymardonov
“_____” _____ 2023 y.
M.O‘.

“KELISHILGAN”:

Kadrlarni malakasini oshirish va qayta tayyorlash bo‘limi boshlig‘i _____
F.T.Esanboboyev
“_____” _____ 2023 y.
M.O‘.

O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat instituti
rektori v.v.b _____ E.O‘.Shermanov
“_____” _____ 2023 y.
M.O‘.

O‘zDSMI huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi direktori _____ S.X.Madiyev
“_____” _____ 2023 y.
M.O‘.